

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Јовановић (Синиша) Александра
Датум и место рођења	06.10.1988., Ниш

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	дипломирани педагог
Година уписа	2007.
Година завршетка	2011.
Просечна оцена	9,32

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Звање	мастер педагог
Година уписа	2011.
Година завршетка	2013.
Просечна оцена	9,71
Научна област	Педагогија
Наслов завршног рада	Индивидуализација у процесу описног оцењивања ученика

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Педагогија
Година уписа	2017.
Остварен број ЕСПБ бодова	130
Просечна оцена	10.00

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.		Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
		Kostadinović, M. i Jovanović, A. (2017). Safety of Adolescents in the Digital Age. U: Pralica, D. i Šinković, N. (ur). <i>Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene</i> 7, (str. 111-123), Novi Sad: Filozofski fakultet.	
1		<i>The purpose of this research is to investigate both attitudes of adolescents as well as their safety while using the Internet, as a particularly interesting product of modern technologies. Also, it was evaluated the knowledge of adolescents about digital violence, which is not less dangerous than the real world violence. Furthermore, authors point out schools', parents' and the media's duty to work on children's safety on the Internet.</i>	M14
		Рад припада научној области докторске дисертације	
		<u>ДА</u>	НЕ
			ДЕЛИМИЧНО
2		Максимовић, Ј. и Јовановић, А. (2019). Оправданост научног сазнања - Поперово и Куново	M51

поимање науке. *Култура полиса*, год. XVI, бр. 39, 381-391.

Циљ рада је да се анализом и интерпретацијом значајних дела Карла Попера и Томаса Куна, два значајна филозофа науке 20. века, да сопствени приказ основних идеја о развоју науке. Један од домена њиховог интересовања била је и методологија научних сазнавања. Кратким освртом на значај развоја науке за развој образовања, указује се на неопходност усавршавања методологије педагогије, и критичког преиспитивања образовних и истраживачких парадигми и успостављања нових, еволутивно или револуционарно.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Станојевић, Д. и Јовановић, А. (2018). Ставови наставника према примени индивидуализације у описном оцењивању ученика. *Иновације у настави*, вол. 31, бр.4, стр. 74-88.

Циљ истраживања је да се утврди да ли постоје разлике у ставовима наставника првог циклуса образовања према примени индивидуализације у процесу описног оцењивања. Резултати истраживања су показали да наставници примењују индивидуализацију у описном оцењивању. Наставници код којих постоји потреба за професионалним развојем имају позитивније ставове о индивидуализацији у описном оцењивању. Показало се и да став о квалитету описног оцењивања, насупрот бројчаном, утиче на спровођење индивидуализације у процесу описног оцењивања ученика.

M51

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Maksimović, J. i Jovanović, A. (2020). Autonomija nastavnika utemeljena na procjeni i akcijskom planu unapređivanja rada škole. U: I. Buchberger i B. Čulum Ilić (ur.): *Suvremeni trendovi i izazovi nastavničke profesije-Zbornik Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, online izdanje (str. 31-51). Rijeka: Filozofski fakultet.

Циљ истраживања био је утврдити је ли у школи заступљена autonomija nastavnika u procesu provođenja akcijskog plana nastalog kao rezultat vanjske procjene. Istraživanjem se utvrdila zastupljenost autonomije nastavnika u procesu provedbe akcijskog plana unapređivanja. Akcijskim planom za poboljšanje rada, stvorenom kao rezultat vanjske procjene, te sudjelovanje nastavnika u njegovom stvaranju treba potaknuti nastavnike na veću autonomnost. Spol, duljina radnog staža i vrsta predmeta koji nastavnik poučava, utječu na autonomiju, dok sudjelovanje u izradi akcijskog plana uglavnom ne utječe. Ove varijable najmanje utječu na rad s učenicima, samokritičnost i kritičnost.

M45

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Maksimović, J. & Jovanović, A. (2018). Action Research in School: Opportunities and Perspectives of Conducting. In: C.J. McDermott, M. Cotić, & A. Kožuh (Eds.), *Lodging the Theory in Social and Educational Practice* (pp. 101-118). Los Angeles: Education Department, Antioch University Los Angeles.

The objective of this paper is to portray the basic postulates on which action research in school is based. A process of introducing new methods of work and changing traditional theories and practices in education is a long-term one, and requires an indepth planning and a certain time period of implementation. Through permanent improving and critical consideration of educational practice, the enlightening school 'actors' and improving education are achieved. This paper portrays the significance of action research in the school context.

M45

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Станисављевић Петровић, З. и Јовановић, А. (2020). Мобилно учење у формалном и неформалном окружењу-дилеме и препреке. *Норма*, XXV(1), 19-30.

Циљ овог истраживања је да се испитају ставови ученика о подстицању употребе мобилних телефона за учење у формалном и неформалном окружењу, као и ставови о недостацима и препрекама у процесу мобилног учења. Резултати су показали да ученици нису имали довољно искуства са мобилним учењем у формалном и неформалном окружењу, као и да наставници у недовољној мери заговарају овакав вид иновирања учења. Школа треба да подстиче развијање дигиталних компетенција, а један од начина јесте мобилно учење, чиме ученике оспособљава и за неформално, односно целоживотно учење. Како би мобилно учење било ефикасно, неопходно је да буде пажљиво програмирано и евалуирано, уз сагледавање потешкоћа и препрека у његовој реализацији.

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јовановић, А. (2019). Школска клима и превенција вршњачких конфликта. *Зборник радова Педагошког факултета у Ужицу*, год. 22, бр. 21, 61-76.

Теоријском анализом истраживања и схватања аутора разматра се значај превенције вршњачких конфликта којима се развијају социоемоционалне компетенције, односно значај превентивног деловања школе с циљем развијања позитивних међуљудских односа. Превенцијом вршњачких конфликта ствара се школска клима у којој влада култура мира и ученици се уче да буду социјално одговорни. Школска клима и интерперсонални односи ученика међусобно су условљени и повезани. Вршњачка медијација и ученички активизам начини су превентивног деловања школе с циљем развијања позитивних међуљудских односа. Улога школе је да ученике подстиче на сарадњу и компромис, односно на вршњачку медијацију и активизам.

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Maksimović, J. & Jovanović, A. (2019). Sociometric status of adolescents and sport orientation: case study. *Istraživanja u pedagogiji (Research in Pedagogy)*, Vol. 9, No.2, pp. 191-202.

The aim of this research is to determine the existence of a mutual connection between social status of adolescents and sport orientation. The results of the research have shown that orientation towards sports and physical activities affects social status of students, that is, students chosen for joint activities in sports are also students who have positive sport preferences. Social status of students is conditioned by physical activity in P.E. lessons, as well as preferences towards group sports, whereas the importance of the idea of sport and the degree of doing sport activities in free time, is not linked to social status in class in

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јевтић, Б. и Јовановић, А. (2018). Саветодавно-васпитни рад и превенција насиља. *Годишњак Педагошког факултета у Врању*, 9(2), 45–56.

Циљ овог истраживања је да се утврди да ли је међу адолесцентима заступљена агресивност, односно пркошење и супротстављање, поремећаји у опхођењу, да ли су ученици жртве или насилници, као и какав је њихов однос са стручним сарадницима. Резултати су показали да ученици испољавају низак степен агресивности, да нису насилници и жртве и да немају поремећај опхођења. Показало се да је највише заступљено пркошење и супротстављање. Ученици који испољавају виши степен пркошења и супротстављања чешће се позивају на саветодавни разговор. Ученици са вишим степеном насилног понашања и поремећајем опхођења, као и жртве се такође чешће позивају на саветодавни разговор. Значај овог истраживања огледа се у изграђивању позитивног, кооперативног односа између ученика и стручних сарадника као саветодаваца, и указивање на потребу истраживања ове области.

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јевтић, Б. и Јовановић, А. (2018). Развијање просоцијалности у настави веронауке и грађанског васпитања. *Наша школа*, вол. XXIV, бр. 2, стр. 29-49.

Циљ истраживања је утврђивање степена просоцијалности ученика. Просоцијалност је посматрана кроз емоционалну емпатичност и алтруизам. Испитивало се да ли верска настава и настава грађанског васпитања доприносе развоју просоцијалности. Резултати су показали задовољавајућу просоцијалност на свим подзорцима. Разлике се односе на степен алтруистичности. Ученици који се опредељују за верску наставу су на вишем степену алтруистичног понашања.

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Максимовић, Ј. и Јовановић, А. (2020). Саморефлексија одељењских старешина и перцепције ученика о управљању вршњачким конфликтима. *Наша школа*, XXVI (1), 97-122.

Рад се бави компетенцијама одељењских старешина за вођење саветодавних разговора са ученицима с циљем разрешења вршњачких конфликта, сагледаних на основу саморефлексија одељењских старешина и перцепција ученика. Одељењске старешине позитивније вреднују своју компетентност за разлику од ученика. Радни стаж одељењских старешина не утиче на саморефлексију о компетентности, док школски успех и изграђено поверење код ученика утичу на њихову перцепцију компетентности одељењских старешина. Ученици бољег школског успеха и са изграђеним поверењем позитивније процењују одељењске старешине. Резултати указују на потребу постојања критичког пријатеља који ће помоћи одељењском старешини да постане објективнији, на потребу професионалног развоја с акцентом на развијању социо-емоционалних компетенција, као и већу сарадњу са ученицима слабијег школског успеха.

M52

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Kostadinovic, M. & Jovanovic, A. (2019). Graffiti as a means of communication of subcultural groups. *Социјални комуникацији: теорија и практика (Social Communications: Theory and Practice)*, vol. 8, pp. 54-60.

In this paper authors try to find the share of graffiti in the communication of subcultural groups. Their intention is to determine graffiti as signs which achieve their full expressive effect in the context of the space they originate in. Young generations are especially sensitive categories. They find alternative ways to show their attitudes, thoughts and feelings. One of the ways is to form the so called subcultural groups, which have their own dynamics, symbolism, a special outlook on the world and communication. The research has indicated that subcultural groups are eager to use graffiti as a means of communication, that its content indicates that it is an expression of the generation gap, but that in a broader context it surpasses the generation gap and becomes the expression of social conflict.

M53

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Stanisavljević-Petrović, Z., Cvetković, M. i Jovanović, A. (2012). Humanization of School According to the idea of Paulo Freire. *Facta universitatis - series: Philosophy, Sociology, Psychology and History*, vol. 11, No. 1, pp. 33-42.

This paper gives an interpretation and a critical review of the theory of school described in the works of the Brazilian pedagogue and philosopher Paulo Freire and offers a critical approach to the theory. Paulo Freire's theory of school, and his critical opinions about the organization and the functioning of school represent a fertile source of ideas about the changes that the school practice is still undergoing. A diversity of ideas and an impressively wide range of issues in the works of Freire offer opportunities for changes of the school and the school system with the aim of creating a more efficient and superior system of education.

M53

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Jovanović, A. (2020). Participacija roditelja u školovanju dece: aktivnosti roditelja i škole. *Participacija u obrazovanju, pedagoški (p)ogledi, Zbornik radova, Nacionalni skup Susreti pedagoga*, 24. i 25. januar, 2020. (154-161). Beograd: Filozofski fakultet; Pedagoško društvo Srbije.

Cilj ovog istraživanja je da se utvrdi zastupljenost participacije roditelja u školskom životu sagledanu kroz aktivnosti roditelja i aktivnosti škole. Participacija roditelja podrazumeva njihovu motivisanost, ali i inicijativnost škole da roditelje uključi u svoj rad i obrazovanje njihove dece. Uključenost roditelja rezultira boljim školskim postignućem deteta. Rezultati su pokazali da je potrebno raditi na uključivanju roditelja u školski život. Roditelji pokazuju motivisanost za uključivanje i uključeni su u rad sa decom kod kuće, ali je potrebno raditi na inicijativnosti škole za pokretanjem saradnje sa roditeljima. Programi saradnje škole i roditelja treba da obuhvate širok spektar aktivnosti kojima će se roditelji aktivno uključivati u život škole.

M63

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јовановић, А. (2019). Педагошка обележја саветодавног рада са ученицима. У: Г. Ђигић, и Л. Милошевић-Радуловић, (ур.), *Тематски зборник радова Наука и савремени универзитет 8, Том 1, Савремено друштво и наука* (129-142), 10. новембар 2018. Ниш: Филозофски факултет.

У раду је дат приказ педагошких обележја саветодавног рада педагога са ученицима, односно пружања помоћи ученику. Саветодавни рад је сагледан као процес који има своје приступе, облике и развојни ток са различитим исходима, као разговор са својим фазама и техникама. У центру саветовања је ученик, његове потребе, осећања и развој. Саветовање је педагошка вештина која се учи и развија. Обухвата широк спектар области. Ефикасност саветодавног рада темељи се на професионалним вештинама саветодавца, жељи корисника саветовања за позитивном променом, и саветодавном односу који се између њих израђује у процесу саветовања. Неопходно га је посматрати као постулат савремених тенденција у друштву, у коме се појединац сусреће са различитим изазовима када му је потребан савет и подршка.

М63

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јовановић, А. Вршњачки конфликти у школи: медијација и саветовање. У: *Зборник радова, Научни скуп Студкон 4*, 10. новембар 2018. Ниш: Филозофски факултет (прихваћен за објављивање)

Циљ овог рада је да прикаже начине предупређивања вршњачких конфликта саветодавном и медијаторском улогом педагога, саветодавним разговором и учењем адекватног стила поступања у конфликтним ситуацијама.

Указује се на значај саветодавно-медијаторске улоге педагога и медијаторске улоге вршњака. Конструктивна размена мишљења је основа добрих међуљудских односа, а она се учи нарочито у периоду развоја личности, односно у периоду школовања. Медијатор као посредник и преговарач има улогу да помогне разрешење сукоба. Педагог преузима саветодавно-медијаторску улогу, помаже разрешење сукоба, али такође утиче на ученике да сами буду медијатори и сукобе избегавају адекватном комуникацијом и залагањем за себе, кроз уважавање потреба и права других.

М63

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Jovanović, A. (2019). Stilovi ponašanja učenika srednje škole u konfliktnim situacijama sa vršnjacima. *Obrazovanje u funkciji modernizacija društva, Zbornik rezimea*, 24. *Međunarodna naučna konferencija „Pedagoška istraživanja i školska praksa“* (112-113). Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.

Cilj rada je da se ispituju stilovi ponašanja učenika srednje škole u konfliktnim situacijama sa vršnjacima. Rezultati pokazuju da kod manje od polovine učenika preovladava saradnja kao stil ponašanja u interakciji sa vršnjacima. Pored saradnje najčešće se konfliktu pristupa nadmetanjem, izbegavanjem i kompromisom, dok je udovoljavanje drugima najmanje zastupljeno. Školski uspeh utiče na stil postupanja u konfliktima, dok pol učenika ne utiče na razlike u nadmetanju i udovoljavanju kao stilu postupanja u konfliktnim situacijama. Realizacija programa vršnjačke medijacije u školi jedan je od načina prevencije konflikata.

М34

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јевтић, Б. и Јовановић, А. (2020). Доминантне вредносне оријентације и фактори вредносног усмеравања младих. *Годишњак за педагогију*, 6(2), 7-20.

Циљ рада је да укаже на дескрипторе вредносних система који постоје у друштву. Анализом резултата истраживања и педагошких импликација аутора широм света даје се сажет приказ вредносних преференција. Закључује се да преовладавају исте универзалне вредности и вредносни плурализам. Породица је најважнија вредност у животима људи. Школа је институција моралног и вредносног усмеравања у којој треба потенцирати однос међусобног поштовања. Тежња ка алтруизму и волонтеризму одраз је позитивних ставова и жеље да се другима помогне. Медији имају значајну улогу у формирању вредности и потребно је користити њихову образовну функцију. Слободно време је значајан сегмент у коме се може деловати на формирање вредности и потребно је организовати га с циљем сопственог развоја.

М54

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Jovanović, A. i Kostadinović, M. (2019). Digitalna kompetentnost adolescenata. *Godišnjak za pedagogiju*, 4(1), 85-100.

Da bi koristio internet i njegove sadržaje korisnik mora pokazati makar minimum znanja koja mu omogućavaju snalaženje u digitalnom svetu. U radu se razmatra značaj digitalne kompetentnosti adolescenata. Razmatra se prisutnost vredanja na internetu, opreznosti, zaštite privatnosti, ugrožavanja bezbednosti, širenja dezinformacija, poštovanja drugih, ugrožavanja privatnosti, obazrivosti na internetu. Rezultati su pokazali da adolescenti smatraju da internet njihov život čini kvalitetnijim kao i da su bezbedni na internetu. Sve ovo potvrđuje da su adolescenti 'digitalni urođenici', kao i da poseduju digitalne kompetencije. Ipak, i pored toga je neophodno sprovođenje programa medijskog obrazovanja koji će razviti kritičku svest adolescenata.

М54

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Јовановић, А. (2018). Ставови ученика о настави Грађанског васпитања. *Учење и настава*, год. 4, бр. 2, стр. 309-324.

Рад се бави испитивањем ставова ученика о предмету Грађанско васпитање. Полемисањем о значају и неопходности овог предмета, изношењем аргумената о потреби за променама и истицањем предности његовог постојања, даје се приказ ове проблематике. Значај овог предмета посматра се кроз призму значаја у настави и за живот. Циљ истраживања је био утврдити да ли су ставови ученика о овом предмету позитивни. Резултати су показали да ученици немају негативне ставове о овом предмету. Преовладавају ставови да настава грађанског васпитања омогућава ученицима да изразе сопствено мишљење, да позитивно утиче на понашање младих, да

М54

предмет треба да постоји и да се реализовани садржаји допадају ученицима.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Jovanović, A. (2020). Prikaz knjige Statistički testovi u pedagoškim istraživanjima. *Pedagoška stvarnost*, God. LXVI, Br. 2, 204-207.

- 21 Danas je nezamislivo kreirati obrazovnu politiku bez oslanjanja na teoriju i na obrazovno-vaspitnu praksu, odnosno rezultate istraživanja obrazovno-vaspitne prakse. Udžbenik je neophodan svima koji žele da realizuju svoje projekte istraživanja i da podatke koje dobiju statistički obrade na valjan način u programu SPSS. Slikoviti prikazi i objašnjenja kako tumačiti određene statističke testove omogućavaju istraživaču da valjano, bez greške interpretira svoje rezultate istraživanja. Autorke su dale veliki doprinos razvoju statističkog znanja studenta, ali i svih koji se bave naukom i praksom, koji imaju statistička predznanja ali im je nedostajalo praktično znanje rada u programu SPSS. Ovaj udžbenik ima veliki naučni i praktični značaj.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Jovanović, A. (2018). Explication of a book Action Research and Reflexive Practice. *Research in Pedagogy (Istraživanja u pedagogiji)*, Vol. 8, No. 1, pp. 94-97.

- 22 The book is aimed at all courageous and autonomous researchers of their own practice since it indicates what action research is and why the existence of reflection is necessary. A teacher who faces different problems in work must not stay mute and blind before them, but it is necessary to solve them with planning actions, with reflexivity, continuous evaluation and changing beliefs and means of work. The need for constant emphasis of action research is more than apparent, especially in the age of rapid society development. The achieved goal of this book is only one in a series of past endeavors of Jelena Maksimovic to establish activity and reflexivity of teachers as unavoidable competencies of a contemporary educator.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

ДА

НЕ

На основу увида у документацију може се констатовати да кандидаткиња Александра Јовановић испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Кандидаткиња је објавила више научних радова у различитим категоријама и учествовала на више научних конференција.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање
Ужа научна област за коју је изабран у звање
Датум избора
Установа у којој је запослен
Е-пошта

Бисера Јевтић, редовни професор
Педагогика
04.06.2018.
Филозофски факултет
bisera.jevtic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Jevtić, B. (2015). <i>Retro(per)spektiva (a)socijalizacije</i> . Niš: Filozofski fakultet. ISBN 978-86-7379-370-2 CIP 37.013.42 COBISS.SR-ID 214751756	M42
2	Jevtić, B. (2013). <i>Apercepcija dometa akumulacije nasilja u školama (originalni rad)</i> . <i>Tematski Zbornik radova: Unapredjenje kvalitete života djece i mladih</i> , str.109-121. ISSN 1986-9886 COBISS.SR-ID 18525190	M14
3	Jevtić, B. (2015). Aggressive Behavior of Students in Serbia. <i>Journal Pedagogika/Pedagogy</i> . Vol. 118, No.2, pp. 204-216. Lietuvos Edukologijos Universitetas, Lithuania. DOI: http://dx.doi.org/10.15823/p.2015.015 ISSN 1392-0340 eISSN 2029-0551	M23
4	Jevtić, B. (2015). A lunni vittime e aggressori. <i>Journal Dda-Difficolta di Apprendimento e Didattica Inclusiva</i> . Vol.3. No.1. pp. 99-109. Edizioni Centro Studi Erickson S.p.A. – Ogni riproduzione o distribuzione è vietata, Italy. ISSN: 2233-3188	M23
5	Јевтић, Б. (2017). Индикативни показатељи изложености вршњачком насиљу. <i>Годишњак Педагошког факултета у Врању</i> . Књига 8, 1/2017. стр. 153-167. Универзитет у Нишу, Педагошки факултет Врање, Врање. УДК 37.06-055.25 37.064.3 ISSN 2466-3905 COBISS.SR-ID 221686284	M52

Менторства у последње три године

Р. бр.	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.	Марина Ћирић, Квалитет ангажовања студената у високошколском	10.09.2020.	

	контексту, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу.		
2.			
3.			

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета ДА НЕ

На основу увида у документацију може се констатовати да предложени ментор професор др. Бисера Јевтић испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета, и да може бити именована за ментора кандидаткињи Александри Јовановић. Ментор поседује значајан број публикованих радова у различитим категоријама, из научне области из које је тема докторске дисертације.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме докторске дисертације	Управљање интензитетом вршњачких конфликта у савременој школи
Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
Научна област	Педагогија
Ужа научна област	Педагогија
Научна дисциплина	Социјална педагогија

1. Предмет научног истраживања *(до 800 речи)*

У школи у којој влада култура разумевања и прихватања конфликти се не игноришу, а улога одељењског старешине, педагога, психолога и ученика у управљању интензитетом вршњачких конфликта је важна. Подразумева познавање природе конфликта, заступљеност одређених поступака, односно активности којима се њима управља, утиче на њихов интензитет, или се превентивно делује, али и заступљеност личних карактеристика за управљање конфликтима и мотивисаност. Управљање интензитетом вршњачких конфликта можемо сагледати из угла интервенције када се конфликти десе, али и из угла превенције ради утицања на њихов интензитет али и њиховог отклањања адекватним поступањем.

Конфликт је стање неслагања које се може манифестовати у смислу неспојивих или супротстављених понашања и погледа, како га дефинишу Лаурсен и Пурсил (Laursen & Pursell, 2011: 268). Конфликти могу бити конструктивни и деструктивни како наводе Колмен и Дојч (Coleman & Deutsch, 2000), у њима се сукобљене стране могу боље упознати, али они могу и ескалирати, односно имати негативан исход. Сасвим очигледно, овде се поставља питање интензитета конфликта. Интензитет конфликта између две стране може се посматрати као функција како нивоа привлачности које свака страна поседује око датог питања или контекста тако и ниво сагласности о томе како стране посматрају или придају значење конкретном питању или догађају. Бројни аутори придавали значај овом питању. Тако наш аутор Попадић (2014: 21) истиче да „конфликти могу да буду веома различитог интензитета. Интензитет конфликта односи се на интензитет негативних осећања и присуство надметачког понашања, али се најчешће изводи из тежине конфликтне ситуације“. Регулацијом конфликта утиче се на његов интензитет, јер како наводи он „и најмањи конфликт може веома брзо да ескалира“ (Попадић, 2014: 23).

Најупадљивије обележје људских бића је разноликост, другачији погледи на свет, потребе, мишљења који могу детерминисати односе са људима. Конфликти су присутни у различитим друштвеним организацијама, а самим тим и у школи. Вршњачки конфликти су недовољно у фокусу истраживача из педагошке области. Улога наставника и одељењских старешина у управљању интензитетом вршњачких конфликта је важна, јер се на тај начин утиче на социјалну климу у школи. Анализом литературе, како националне тако и интернационалне, долази се до закључка да наставницима и одељењским старешинама недостају вештине у управљању конфликтима који се дешавају у вршњачким групама а самим тим изостаје и едукација ученика за управљање сукобима. Уколико конфликт остаје латентан, ако се одељењски старешина, педагог и психолог не понашају позитивно по питању комуникације и управљају конфликтом, јасно је да ће конфликти експоненцијално да се увећавају. Ако изостану мере њиховог спречавања и интервентне активности они се могу акумулирати и постати кохезивнији и комплекснији, иницирати негативна емоционална стања и што је најважније утицати на квалитет образовања. У недостатку јасних смерница одељењске старешине могу развити несигурност и незадовољство која се рефлектују на учинак у суочавању са конфликтним вршњачким ситуацијама, те им је потребна педагошка асистенција када се говори о адекватном поступању у оваквим ситуацијама. Рахим истиче да управљање конфликтима подразумева дијагностификовање проблема и интервенисање на адекватан начин, наводећи да је потребно интервенисати уколико се конфликти не решавају адекватним поступањем, односно уколико су превише афективни (Rahim, 2011: 89). Свака особа треба да код себе освести како реагује на конфликт, какви су њени ставови по питању конфликта, да разуме да конфликти имају свој емоционални и когнитивни аспект, као и да конфликтима није увек тешко управљати (Runde & Flanagan, 2010), али је потребно овладати овом вештином.

Имајући у виду да су сукоби у школи неизбежна реалност јасно је да су потребне одговарајуће стратегије за њихово решавање уз могућности искоришћавања потенцијалних предности сукоба али и редукције, односно поништавања штетних ефеката сукоба. У том погледу чини се да се под основне елементе за постизање повољне социјалне климе у школи могу подвести различите активности и поступци усмерени ка управљању интензитетом вршњачких конфликта присутних у школи. Због тога је неопходно значајније проучавање и истраживање проблематике конструктивног управљања конфликтима. Имајући у виду чињеницу да стручна служба (педагози и психолози) и одељењске старешине имају кључног удела у домену саветодавно-васпитног рада, те и развоја социјалних компетенција ученика важно је пажњу усмерити на све оне поступке и активности које они предузимају у циљу конструктивног управљања конфликтима у односу на њихов интензитет. Али из ове једначине не треба никако изоставити и допринос вршњака који као неутрална страна такође могу активно учествовати у реализацији овог циља кроз медијацијске активности. Стога се предмет овог рада може формулисати: Управљање интензитетом вршњачких конфликта у савременој школи.

На интензитет вршњачких конфликта се може деловати у тренуцима када се они дешавају чиме се спречава ескалација конфликта, али се може деловати и након што се конфликтна ситуација десила, чиме се утиче на даља понашања сукобљених страна и спречава продубљивање и понављање конфликта. У овом раду ћемо управљање интензитетом вршњачких конфликта у школи сагледати кроз три аспекта: 1. саветодавно-васпитног рада, 2. вршњачке медијације, 3. заступљености програма управљања вршњачким конфликтима. У оквиру првог аспекта разматра се интервенција саветодавно-васпитним радом након сазнања да се конфликт десио. Саветодавно-васпитни рад подразумева отвореност, искрену размену потреба и поверење међу странама које у њему учествују. Саветодавним разговором и поступцима које га прате усмерава се социјално понашање ученика (Зуковић, 2017). У ситуацијама када је потребно обавити саветовање, саветник може користити два приступа: приступ решавању проблема или приступ фокусиран на давање решења (Hornby, Hall & Manthei, 2003). Саветодавно-васпитни рад подразумева поступке планирања када се конфликт деси али и планирање које је превентивног карактера, реализацију, вођење саветодавног разговора када се конфликт деси како се не би понављао или ескалирао, и праћење и евалуацију ефеката постигнутог саветодавно-васпитним радом. Кој истиче да особе које се баве саветодавним радом могу бити фасцилатори у решавању конфликта, управљању конфликтом што подразумева „миран преговарачки процес супротстављених страна које су посвећене решавању заједничког проблема“ (Coу, 1998: 15). У оквиру другог аспекта разматра се интервенција вршњачком медијацијом када се конфликтна ситуација дешава или се десила. Медијација је процес који подразумева интервенисање треће особе/медијатора у сукобу, с циљем помоћи сукобљеним странама, деловање на социјални однос, преговарање ради постизања циља односно споразума, решења проблема, неутралност и непристрасност медијатора и његову прихваћеност од стране сукобљених страна. Медијатор не доноси одлуке већ пружа помоћ странама у сукобу (Џамоња Игњатовић и Мрше, 2014: 69-70). Вршњачком медијацијом се конфликту прилази на конструктиван начин, а крајњи циљ је да обе стране у медијацији однесу победу, односно постигну договор, споразум на задовољство свих. Школском медијацијом се ученици оснажују (Видовић, 2014: 394). Вршњачка медијација подразумева заступљеност одређених личних карактеристика ученика за управљање конфликтима и њихове спремности, мотивисаности за вршњачку медијацију, као начина интервенисања и просоцијалног чина када се конфликти десе међу вршњацима, али јој претходе едукације и захтева тимски рад и заступљеност програма у школама. У оквиру трећег аспекта разматрају се програми управљања интензитетом вршњачких конфликта који су саставни део Годишњег плана рада школе и резултат су делом и искустава из школске праксе, односно заступљености вршњачких конфликта одређеног интензитета. Усмерни су на развијање социјалних компетенција и превенцију, али и интервенцију кроз различите облике активности, чиме се може усмеравати интензитет вршњачких конфликта у току школске године. Активности којима се учи како управљати интензитетом вршњачких конфликта саставни су део програма управљања конфликтима, односно програма развијања социјалних компетенција и вршњачке медијације. Њихова заступљеност у школској средини и евалуација су неопходне и многи програми који се реализују у школама показују ефикасност (Crawford & Bodine, 1996; Johnson & Johnson, 1996; Радовановић и сар., 2010; Turk, 2018; Verdiani, 2002). Програми управљања интензитетом вршњачких конфликта се могу јавити самостално, али се такође активности које су са њима у вези могу прожети и кроз друге програме у школи (програме тима за медијацију, програма одељењске заједнице и ученичког парламента, програме рада одељењског старешине и стручних сарадника, тима за заштиту од насиља).

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом (до 200 речи)

Кандидаткиња Александра Јовановић у изради докторске дисертације користиће релевантну домаћу и инострану литературу. Литература је у складу са проблемом истраживања. Попис полазне литературе сугерише да кандидаткиња проучавању одабране теме приступа темељно и систематски комбинујући релевантне научне радове и истраживања са националног и интернационалног образовног простора. Предложеном литературом уважавају се признати теоретичари и истраживања. У дефинисању предмета истраживања кандидаткиња је

користила различите репрезентативне изворе новијег датума. Структуру дисертације поткрепила је листом адекватне полазне литературе уз вероватноћу да ће се она проширити са напредовањем рада. Такође се овој проблематици оригинално приступа уз уважавање постојећих налаза истраживања. У дефинисању предмета истраживања кандидаткиња излази из оквира своје науке, и мултидисциплинарно сагледава проучавану појаву користећи налазе истраживања сродних научних области.

3. Циљеви научног истраживања *(до 500 речи)*

Циљ истраживања је да се утврди заступљеност управљања интензитетом вршњачких конфликта у школи кроз аспекте саветодавно-васпитног рада, вршњачке медијације и програма управљања вршњачким конфликтима у школи, као и шта детерминише управљање интензитетом вршњачких конфликта у школи. Из наведеног циља произилазе следећи задаци истраживања:

1. Утврдити интензитет вршњачких конфликта у школи на основу процена ученика и процена одељењских старешина, педагога и психолога.
2. Утврдити да ли постоји повезаност између интензитета вршњачких конфликта и учесталости вршњачких конфликтних ситуација у школи, школског успеха и узраста ученика.
3. Утврдити ко учествује у управљању интензитетом вршњачких конфликта на основу перцепција ученика и перцепција одељењских старешина, педагога и психолога.
4. Утврдити заступљеност поступака планирања, реализације, праћења и евалуације у саветодавно-васпитном раду и вођења саветодавног разговора одељењских старешина, педагога и психолога и њихову повезаност.
5. Утврдити заступљеност личних карактеристика ученика за управљање конфликтима и њихову спремност за вршњачку медијацију и њихову повезаност.
6. Утврдити повезаност између интензитета вршњачких конфликта и: заступљености поступака планирања, реализације, праћења и евалуације у саветодавно-васпитном раду и вођења саветодавног разговора одељењских старешина, педагога и психолога; заступљености личних карактеристика ученика за управљање конфликтима; спремности ученика за вршњачку медијацију.
7. Утврдити разлике и повезаност у заступљености поступака у саветодавно-васпитном раду одељењских старешина, педагога и психолога у односу на њихове професионалне карактеристике.
8. Утврдити повезаност између заступљености личних карактеристика ученика за управљање конфликтима и школског успеха и узраста ученика, односно разлике у заступљености личних карактеристика ученика у односу пол и учешће ученика у ученичким заједницама.
9. Утврдити повезаност између спремности ученика за вршњачку медијацију и школског успеха и узраста ученика, односно разлике у спремности у односу на: пол, ставове и понашања у вршњачким конфликтима.
10. Утврдити заступљеност активности управљања вршњачким конфликтима анализом програма у образовно-васпитној пракси и разлике у заступљености активности између основне и средње школе.
11. Креирати предлог мера којима се може управљати интензитетом вршњачких конфликта у школи.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања *(до 200 речи)*

Очекује се да су вршњачки конфликти у школи различитог интензитета као и да постоји повезаност интензитета вршњачких конфликта са учесталошћу вршњачких конфликта, школским успехом и узрастом ученика. Сарадња ученика, одељењских старешина, педагога и психолога у управљању интензитетом вршњачких конфликта је важна како би се они решили, како не би ескалирали и треба да буде заступљена у школама. Одређени поступци планирања, реализације, праћења и евалуације у саветодавно-васпитном раду и вођење саветодавног разговора с циљем управљања интензитетом вршњачких конфликта могу бити недовољно заступљени у раду одељењских старешина, педагога и психолога уколико они са њима нису упознати, односно уколико не владају вештинама управљања конфликтима. Колико ће одређени поступци и активности бити заступљени зависи и од интензивности конфликта вршњака, али и од искуства и едукованости одељењских старешина и стручних сарадника. Одељењским старешинама, педагозима и психолозима је потребно пружити додатну едукацију за управљање вршњачким конфликтима, а они треба да ове вештине преносе на ученике. Потребно је развијати личне карактеристике ученика којима се конструктивно управља конфликтима и мотивисати их на вршњачку медијацију с циљем управљања интензитетом вршњачких конфликта. Социјалне вештине ученици могу развијати у различитим активностима и радом у ученичким заједницама. Претпоставља се да активности којима се управља интензитетом вршњачких конфликта нису довољно заступљене у програмима у образовно-васпитној пракси, зато је потребно радити на развоју програма управљања конфликтима. Резултати истраживања даће нам преглед стања у школској пракси на основу чега се може даље усмеравати педагошки рад. Педагози и психолози играју важну улогу у развијању вештина управљања конфликтима и треба да пруже подршку и помоћ одељењским старешинама и ученицима. Ограничење овог истраживања може бити слаб интензитет вршњачких конфликта у школи, што утиче и на резултате у наведеним аспектима управљања

интензитетом конфликта вршњака.

Ово истраживање, ослањајући се на слична истраживања, на комплексан начин приступа појави интензитета вршњачких конфликта, односно аспекта у којима је могуће управљати њиховим интензитетом. Кандидаткиња на оригиналан начин приступа анализи проблема истраживања, управљању интензитетом вршњачких конфликта у школи, чиме на релевантан начин доприноси сагледавању ове појаве. Овим радом сагледава се појава вршњачких конфликта са педагошког аспекта, с обзиром да се ова појава више истражује са аспекта других наука. Указује се на значај овладавањем вештинама управљања конфликтима које су нам потребне током читавог живота, а које се управо стичу у школи. Сагледава се управљање интензитетом вршњачких конфликта у школи кроз саветодавно-васпитни рад, вршњачку медијацију и програме управљања конфликтима у школи. Утврђује се интензитет вршњачких конфликта у савременој школи и неке његове детерминанте. Утврђује се шта детерминише управљање интензитетом вршњачких конфликта у школи у наведеним аспектима, односно ко управља интензитетом вршњачких конфликта. Креираће се предлог мера за унапређивање управљања интензитетом вршњачких конфликта у школи-препоруче за образовно-васпитну праксу и истраживаче, што је још један од доприноса.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

Користиће се дескриптивно-аналитичка метода истраживања. Од техника за прикупљање података користиће се скалирање, анкетирање и анализа садржаја. Инструменти су конструисани у складу са предметом истраживања. Од инструмената истраживања ће се користити скале процене Ликертовог типа за одељењске старешине, педагоге и психологе, и скале процене Ликертовог типа за ученике. Податке о одређеним питањима прикупиће се упитником за одељењске старешине, педагоге и психологе и упитником за ученике. Узорак истраживања чине одељењске старешине, стручни сарадници (педагози и психолози), ученици седмог и осмог разреда из основних школа, као и ученици средњих школа. Користиће се чек листа за прикупљање података анализом садржаја педагошке документације (активности управљања вршњачким конфликтима у оквиру програма, у оквиру Годишњег плана рада школе). Подаци ће бити обрађени у програму SPSS. Провериће се поузданост мерних скала Кронбах-Алфа тестом, и нормалност дистрибуције података путем Колмогоров-Смирнов теста. Пре факторске анализе ће се израчунати Кајзер-Мајер-Олкин коефицијент и Бартлетов тест сферичности како би се утврдило да ли је оправдано радити факторску анализу. Параметријски тестови користиће се за резултате који су остварили нормалну дистрибуцију, а непараметријски тестови за резултате који одступају од нормалне дистрибуције. Тако ће се користити t тест за утврђивање разлика аритметичких средина, анализа варијансе-АНОВА и пост хок тест за тестирање заступљености разлика у односу на одређене варијабле, Пирсонов коефицијент корелације за утврђивање повезаности међу варијаблама, односно користиће се Ман-Витни тест, Крускал-Волис тест, и Спирманов коефицијент корелације као непараметријски тестови. Користиће се регресиона анализа за испитивање утицаја предикторских варијабли на зависне варијабле. Приказаће се дескриптивни статистички показатељи, остварена аритметичка средина и стандардна девијација, минимални и максимални резултати, фреквенце и проценти. Анализа садржаја вршиће се на основу јединица анализе, односно сврставањем података у категорије и квалитативним и квантитативним тумачењем.

Предложена тема се
прихвата неизмењена
Коначан наслов теме
докторске дисертације

ДА

НЕ

Управљање интензитетом вршњачких конфликта у савременој школи

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Комисија констатује да је предложена тема докторске дисертације научно заснована и теоријско-методолошки адекватно дефинисана. Кандидаткиња је показала оригиналност и самосталност у раду, као и компетентност за писање докторске дисертације у овој области на основу увида у библиографске податке. Дисертација ће дати новије резултате о проучаваној проблематици. Из образложења предмета, циља и метода истраживања констатује се да је тема од значаја за образовно-васпитну теорију и праксу, као и да је у складу са научним принципима. Предлаже се да се кандидаткињи Александри Јовановић одобри израда докторске дисертације под насловом „Управљање интензитетом вршњачких конфликта у савременој школи“.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-010/21-014

Датум именовања Комисије

27. 12. 2021. године

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Др Драгана Јовановић, доцент Педагогија (Научна област) Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	председник
2.	Др Бисера Јевтић, редовни професор Педагогија (Научна област) Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	ментор, члан
3.	Др Бране Микановић, редовни професор Педагогија (Научна област) Филозофски факултет у Бања Луци (Установа у којој је запослен)	члан
4.	Др Марија Јовановић, ванредни професор Педагогија (Научна област) Филозофски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	члан
5.	 (Научна област)	члан

Датум и место: